

posted by Willant on 7. jún 2008 - 9:53
14.02.2009 - posledná úprava článku.

[Zebegényi pillanatok](#) [1]

Koronczay Lilla.

A nők lapja 51 évfolyam, 24 szám, 2000 június 14.-én megjelent a Barangoló rovatban, Zebegényi pillanatok.

Ezen a hétvégén a Duna bal partjára látogatunk el. Zebegényben szállunk meg, innen indulunk kerékpár- és gyalogtúrákra a folyók mentén és a Börzsöny-hegységben. Esti szórakozásul pedig ajánljuk a Dunakanyar Művészeti Hetek remek programjait...

Zebegény, ahol megszállunk, a Dunakanyarnak egy olyan zuga, ahonnan még nem látható a visegrádi fellegrvár, mégis valami különös fényesség sugárzik itt a hegyekből, a folyóból, de még a házak fehérre meszelt falaiból is.

A varázs, amely minden ideérkezőt hatalmába kerít, több tényező szerencsés egybeeséséből alakul ki. Ezek közül talán a legfontosabb a falu páratlanul szép fekvése, de szerepet játszanak benne a századokra visszanyúló kulturális hagyományai is.

Középkori eredetű a helység, de a török háborúk idején teljesen elnéptelenedett. A XVIII. században szlovák és német telepesek találtak itt otthonra, ekkor alakult ki Zebegény mai arca. A XX. század elején tehető polgári és arisztokrata családok fedezték fel maguknak a csendes környéket, és nyaralókat, elegáns kúriákat építettek lankáira.

Hajóról partra szállva az első, amit megpillantunk, egy hangulatos utcácska, fahomlokzatú, színes, faragott ablakkeretes házakkal-ezek a szlovák parasztházak. Az utca végére érve áthaladunk a nevezetes hétlyukú vasúti Völgyhíd árkádjai alatt. A hidat a múlt század közepén olasz építészek építették, vasút-történelmi emlék. Sétálunk tovább a patakparton, amely az 1800 körül épült tornácos Öregmalom mellett vezet el! Innen nem nehéz felkapaszkodni a falu fölötti Kálvária-dombra. Remek kilátás nyílik az apró település házaira, a fő-téri templomra és a Dunára. A domb tetején álló hősi emlékmű négy robusztus gránitoszlopa körül remekül lehet fogkócskázni, mi pedig addig bekukánthatunk az apró, klasszicista stílusú Kálvária kápolnába. Ha megéheztek, a kilencstációs házacska a domboldalon levezet a faluba. Javasoljuk, hogy tér-jenek be az Almáskert vagy a Malomkerék fogadóba ebédelni. Délután a Fő téren az egytoronyos, Kós Károly építette templomnál kezdjük becserkészni a falut. Érdeemes belépni ebbe a szép, erdélyi hangulatú épületbe, mert a fala-kon látható csodaszép freskókat nem más, mint Körösfői-Kriesch Aladár fest-tette. Sajnos, a talajvíz embermagasságig tönkretette őket, de a maradék ra-gyogó, élénk színű maradt. A kapun kilépve eldönthetjük, melyik irányban indulunk el, mert innen ágaznak el sugárszerűen az utcák és a környékre ve-zető túraútvonalak is.

A Bartóky utcán csinos parasztházak társaságában találjuk Zebegény legfőbb nevezetességét, Szőnyi István festőművész emlékmúzeumát. Az ő festményei-ről vált ismertté ez az eldugott kis falu és lenyűgöző környezete. A múzeum gondnoknője készségesen mesél a festő életéről, sőt egy filmet is levetít az idős művészről, ha megkérjük rá. A kertben felfedezzük azt a kutat, amely mellé a vászonra a vízholdó lányt és a kutyát festette. Olyan dús és élő itt minden, mintha a mester csak most ment volna be a házba szunyókálni.

A gyerekeink kedvéért térjünk be a hajózási múzeumba, a Szőnyi utca 9. szám alá! A parasztházban Farkas Vince hajóskapitány föld körüli útjainak emlékeit gyűjtötték össze. Találunk itt a százéves vasmacskától a kameruni törzsfőnökök kivégzőszékéig mindent. A hajómodellek szerelmesei pedig egyenesen ujjongani fognak, olyan remek vitorlásokat tákolt össze hajdan a vén tengeri medve. Ennyi látnivaló elég is mára.

Dunakanyar:

Másnap hátizsákkal indulunk útnak. Legjobb, ha szalonnasütéshez csomago-lunk, mert bármelyik ösvényt választjuk, mindegyik erdőn-mezőn keresztül vezet, és a végállomáson kiépített szalonnasütőhelyek várnak. A Fő térről in-dulunk. Akik labdát id hoznak, válasszák a zöld jelzést! Ez - a Malomvölgyi-patak mentén tett néhány órás gyaloglás után - Törökmezőre vezet, ahol az erdei tornapályán rögtön kis is próbálhatjuk a focit. Húsító italokról nem kell gondoskodnunk, mert a Fehér-forrás vizével olthatjuk a szomjunkat.

Akik igazi romantikára vágnak, a sárga kereszt jelzés nyomán induljanak el! Ez egy kicsit nehezebb útvonal, de megéri: a dömösi sziklákon keresztül vezet a Remetebarangba. Remetét ugyan már nem találunk - őt csak a babona tartja életben - , a Remetevölgy fölé tornyosuló szikla sötét gyomra mégis iz-galmas hely. Akik kényelmesebbek, viszonyt szeretik a hasukat, azoknak a K3 (kék) jelzésű ösvényt ajánljuk, mert ezen végiggyalogolva Nagymaroson kötnek ki.

Közvetlenül a Duna-parton találják a pazar Feketesas udvarházat, amely a Dunakanyar egyik legszebb pontján áll, és híres a remek konyhájáról.

Akik pedig a történelmi hegyvidék belsejébe vágnak, korán reggel üljenek fel a vonatra, vagy autózzanak a Dunakanyarban lefele, Verőce irányába! Csak tizenhárom kilométer és Kismaroson máris felülhetnek a gyermekvasút-ra. Fél óra zakatolás az erdők mélyén, és a Királyréten, az Árpád-házi kirá-lyok egykor vadászhelyén kiszállunk. Teleszívjuk a tüdönket kristálytisza hegyi levegővel, és kezdődhet a gyalogtúra! A legszebb úti cél a Nógrádi vár-rom: a zöld és a kék-zöld turistajelzésen oda-vissza tizenkét kilométer.

Két keréken a folyók mentén:

Szombaton közel hatvan kilométeres túra áll előttünk. A Duna folyásával szemben, a 12-es úton indulunk el. Itt már nincs kiépített biciklisáv, de sok-kal kisebb a forgalom, mint idefelé. Szobnál a szlovák-magyar határhoz érünk, itt ömlik az Ipoly az öreg Dunába. Az úttal együtt észak felé kanyarodunk, és sokáig az Ipoly mentén tekerünk. Az első falu, amit érintünk, Ipoly-damásd, a második Letkés, amelynek szép római katolikus temploma előtt vezet el az út. A Börzsöny lábainál tekerünk, balra tőlünk a folyó, jobbra a cukorsüvegszerű Nagy-Galla csúcs. Csend és béke mindenütt. Ha csendben sétálunk, vadakat is láthatunk, mert az őzek és szarvasok lejárnak a vízhez szomjukat oltani.

A következő helység Ipolytölgyes, majd Ganádpusztánál jobbra fordulunk. Az Ipoly völgyéből felkapaszkodunk a fennsíkra, és percekig gyönyörködünk a fantasztikus látványban: a hegyek koszorúzata, meghitt kis völgyben gubbaszt a csepp falu, Nagy Börzsöny. Nem sok hasonló falu akad hazánkban, amely egymagában négy műemlék templommal büszkélkedhet. A kanyargó utcák sok szép, régi portát őriznek, és a patak partján két öreg vízimalom is várja az érdeklődőt. Mielőtt a faluba jutnánk, az út jobb oldalán a kőfallal kör-rülvett román stílusú Szent István-templom fogad bennünket. Nevét annak kö-szönheti, hogy az országnak ezt a részét, a Börzsöny vidékét és az Ipoly-men-tét István király az egyháznak ajándékozta.

A Börzsöny szó magyarosan cseng, pedig szláv eredetű, domblakókat jelent. Az egész hegység Nagy Börzsönyről kapta a nevét. Ha leereszkedünk a faluba, és a hajdanvolt bányaváros piacán, a mai főtéren körülnézünk, mindenekelőtt a "domblakók" sajátos, szláv szavakkal kevert német-szász tájszólása és hím-zett, színes öltözése tűnik fel. Az idősebbek a mai napig hordják és maguk hímzik népviseletüket. A középkorban nagyszabású arany- és ércbányászat folyt a település környékén. A falu egykori életéről az öreg vízimalom mesél legékesebben. Ha szerencsénk van, ott találjuk az utolsó molnárt, aki hajlott kora ellenére szívesen megmutogat, elmagyaráz mindent.

A falu végén, Glázer László Butella nevű vendéglőjében olcsón kapunk bográcsgulyást friss pogácsával, amit jóféle helybeli borral öblíthetünk le. A gazda nagy tréfamester hírében áll. Háromféle vizet szolgál föl, nekünk kell kitalálnunk, melyik való közülök az itteni forrásból. Nem

véletlen, hogy éppen ez a feladvány: a börzsönyiek igen büszkék a jó vizükre, amelyet egész legendakör övez.

A hazafelé út sokkal könnyebb, és aznap délután talán még Zebegényre is marad időnk.

Vasárnap elszakadunk az Ipolytól, és a Börzsöny közepét célozzuk meg. A túra azonban ma sem könnyebb, hiszen domboldalakon karikázunk le-fel. A cél Nagyirtáspusztá, a vízválasztó fennsík, amelyen hajdanán királyaink űzték a vadat, és az esztergomi érsek vadászháza állt. Szob, Márianosztra, Kóspallag érintésével jutunk el a kisinóci turistaházhoz, ahonnan észak-nyugati irányban egy földúton érkezünk a nagyirtáspusztai Szent Orbán fogadó-hoz. Útközben nézzünk szét Márianosztrán! Ma rosszul cseng a neve a fegy-ház miatt, amely az 1717-ben épült pálos rendház falai közt működik több mint száz éve. Itt található azonban az ország leghíresebb zarándokhelye. Az egykori kolostor temploma monumentális, kéttornyos barokk épület, amelynek főoltára fölött függ a legendás Fekete Mária kegykép. Czestochowai lengyel barátok küldték ajándékba a XVIII. század elején a pálosoknak.

Kóspallagon is érdemes megállni, mert sokak szerint ez hazánk legszebb kisközsége. Ha a falu határából lepillantunk a völgybe, megkapó látványt nyújtanak az apró, piros tetős házak négy dombtól körülölelve. Távolabb egy fennsíkon a Biber-várnak nevezett középkori őrtorony és egy mesterséges halastó. A legnehezebb szakasz következik: hat kilométert tekerünk felfelé Nagyirtáspusztára. A fennsíkra érve úgy tűnik, rálátunk az egész Börzsönyre. A fogadó konyhája messze földön híres vadételeiről, feltétlenül kóstoljuk meg! Ebéd után, ha van kedvünk, másszunk fel a Só-hegyre. A tetejéről gyönyörű kilátás nyílik egészen a Duna szalagjáig. Hazafelé jó utat kívánunk.

Hasznos tudnivalók!

Utazás: Autóval Budapest felől a 2-es, 2/A és a 12-es főutakon.

Vonattal a Nyugati pályaudvarról. Dunai vízi úton a Mahart Tours hajójárataival (telefon: 06-1-318-1743).

Kirándulóhajó indul a budapesti Vigadó térről Zebegénybe 7.30 és 14 órakor.

Érkezik 11.50 és 17.50-kor.

Zebegényből Budapestre indul 9.45 és 16.45 órakor, érkezik 12.55 és 19.50-kor. A hajójegy ára 740 Ft/fő, a retúr 1110 Ft/fő. Gyerekeknek 50 %-os kedvezmény.

Szálláshelyek:

Almáskert fogadó: 3400 Ft/éj Kenderes Hotel: szobák 4000-6500 Ft-ig/éj reggelivel, apartman 12 500 Ft/éj reggelivel Malomkerék fogadó: 3000-6400 Ft-ig/éj Falusi vendéglátók: 1200-1600 Ft-ig (információ:Falusi Turizmus Országos Szövetsége, tel.: 06-1-352-9804) Kerékpárkölcsonzési lehetőség Zebegényben nincs. További információk: 06-27-373-444 vagy 06-27-373-010

Kóstolja meg!

A Börzsöny nagyon gazdag vadban, ezért a vendéglőkben elsősorban vad-ételeket érdemes rendelni. Az őzraguleves igazi ínycsemegeknek való fogás: az apróra vágott őzlapockát erdei gombákkal, borsóval, magyaros fűszerekkel bolondítják meg, és zsemlegombóccal, forrón tálalják. A tészták szerelmesei sem maradnak hoppon, mert szinte mindenütt készítik a táj jellegzetes süteményét, a sajtos burgonyalepényt. A füstölt sajttal készült sós lepény után számolatlanul csúszik a Börzsöny folyékony aránya, a hegy-ség déli lankáin termelt fűszeres bor.

Jó étvágyat!

Zebegényi pillanatok

Zverejnené na Turisticko-informačná stránka Štúrova (<http://kontakt.sturovo.com/drupal>)

Adresa zdroja (modified on 14.02.2009 -

23:16):<http://kontakt.sturovo.com/drupal/content/zebegenyi-pillanatok>

Odkazy

[1] <http://kontakt.sturovo.com/drupal/content/zebegenyi-pillanatok>